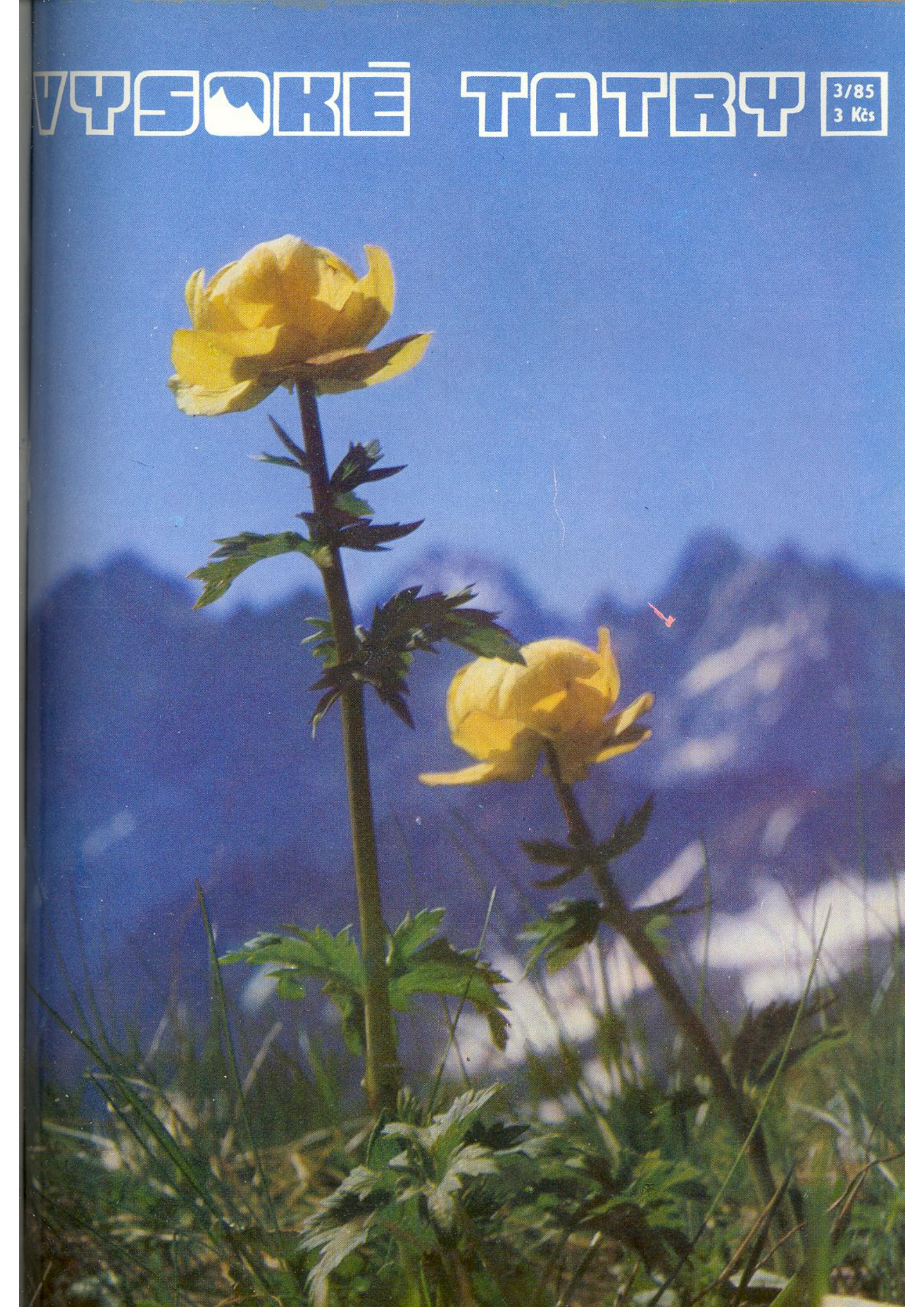

VYFOUKĚ TATRY

3/85
3 Kčs

DHAULÁGIRÍ '84

PRE ČITATEĽOV VYSOKÝCH TATIER PÍŠE KAREL JAKEŠ, KTORÝ STÁL NA VRCHOLE VO VÝŠKE 8167 METROV

Nedaleko od Annapurny, za západným prelomom Kali Gandaki sa nachádza hora Dhaulágirí (8167 m), čo v preklade znamená biela hora. V roku 1918 bola Dhaulágirí zmeraná trigonometricky a ďalších tridsať rokov bola považovaná za najvyššiu horu sveta. Neskoršie bola táto pocta prenechaná Káčaňdžunge. Nakoniec titul najvyššej hory získal Mount Everest.

V roku 1950 zavítala pod Dhaulágirí výprava Francúzov, ktorá mala viac-menej prieskumný charakter. Expedícia postupovala údolím Kali Gandaki. Ďalšie výpravy preskúmali prístupovú cestu údolím Mayngdi Khola, kde sa v hornej časti prechádza džungľou. Šesť expedícií sa neúspešne pokúšalo dosiahnuť vrchol hory. V roku 1959 sa Dhaulágirí stáva najatraktívnejším cieľom dobyvateľského himalajizmu. Je najvyššou osemtisícovkou, na ktorej nestál človek. Konečné víťazstvo priniesol rok 1960. Švajčiarska expedícia dosiahla vrchol cez severovýchodný hrebeň.

Dhaulágirí je z horolezeckého hľadiska stále veľmi atraktívny cieľ. Najviac priťahuje južná a západná stena, ktoré dosahujú výšku 4000 m. Najmä južná stena zažila smelé akcie. Pokus medzinárodnej expedície, vedenej Messnerom, skončil veľmi nízko. Zato výstup juhoslovenskej skupiny vedenej S. Belakom uskutočnený v alpskom štýle bol hodnotený ako supervýstup v r. 1981 v Himalájach. Výstup trval 9 dní, ale vrchol sa nepodarilo dosiahnuť.

• Západná stena

zostávala dlho bez povšimnutia. Snáď k tomu prispela okrem výšky aj strmosť steny. O jej pravé ohraničenie, tzv. Pukchar pilier sa dvakrát pokúšali Francúzi. Pri druhom pokuse boli takmer úspešní. Iba silný vietor ich prinútil zostúpiť z výšky 7500 m. Západná stena odolala. Lákala však ďalej svojou výškou, strmosťou, ťažkosťami. Ponúkala možnosť veľkého športového úspechu. Možno tieto dôvody presvedčili J. Nováka pri rozhodovaní, ktorú stenu zvolí pre československú expedíciu. Vybral západnú stenu.

Je to impozantná 4000 m vysoká stena, doteraz bez cesty, ak nepočítame francúzsku cestu na rozhraní západnej a južnej steny.

Expedíciu tvorilo 20 horolezcov, z toho jeden Talian z klubu YAK. Vedúcim bol J. Novák. Členovia: MUDr. Pelikán, J. Doubal, K. Jakeš, Z. Hofmanová, R. Kašťák, J. Martiš, B. Mrozek, M. Mžourek, J. Rybička, P. Schnabl, A. Stehlík, J. Stejskal, S. Šilhán, J. Šimon, M. Šmíd, P. Rajtár, K. Jerhot, J. Patočka a V. Gianlugi. Experimentom bola účasť dvoch žien.

Transport šiestich ton materiálu sa urobil nákladným autom Liaz Turbo. Členovia expedície absolvovali cestu na trase Praha-Moskva-Taškent vlakom a ďalej letecky cez Dillí do Káthmándú. Zložitou vnútropolitickou situáciou v In-

dii sa veľmi omeškal príchod auta. Vedúci expedície preto rozdelil účastníkov na dve skupiny. Prvá s materiálom, ktorý sa do Káthmándú dopravil letecky, vyrazila do hôr 17. 8. 1984 z dediny Naudanda. Druhá časť expedície dorazila do základného tábora so štrnásťdenným oneskorením. Pochod do základného tábora trval jedenásť dní. Problematické boli posledné tri dni pochodu, keď sme mali problémy s hľadáním cesty v džungli a tiež so zdolávaním chatrných mostov. Takisto nás trápilo veľké množstvo pijavíc.

Základný tábor sme vybudovali vo výške 3700 m na krásnej horskej lúke. Pretože doma sme nemali dostatok fotomateriálu zo steny, výber cesty sme uskutočnili až na mieste. Zvolili sme cestu v ľavej časti steny ľavým pilierom. V prvých dňoch lezenia nás sprevádzal doznievajúci monzún, ktorý so sebou prinášal silné privaly dažďa.

Milým prekvapením boli sezónni pastieri, ktorí nás zásobovali mliekom. Od nich sme kúpili aj dvoch malých býčkov na mäso. Ďalším prekvapením bol blízky brezový háj s množstvom jedlých húb. Okrem nás pôsobili v údolí ešte dve francúzske výpravy. Jedna z nich vyliezla japonskú cestu v južnej stene, druhá neúspešne pôsobila na Dhaulágirí V.

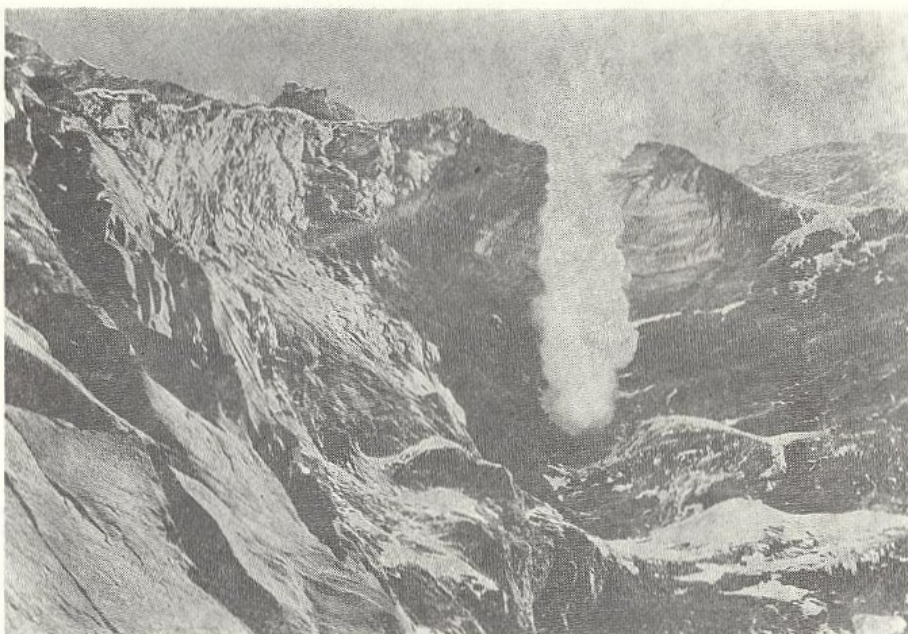
• Z denníka člena vrcholového družstva

Naša činnosť pod západnou stenou sa nepríjemne preťahuje. Nepočítali sme s tak dlhým pobytom a tak nie div, že začíname siahť až na dno našich zásob. Nie je čaj, cukor a pomaly nebude na čom variť. Dlho nás podržalo mäso z dvoch býčkov, ktorých sme kúpili od pastierov. Podotýkam, že sme ich kúpili živých... Teraz je však zásobáreň čerstvého mäsa v ľadovci prázdna. Neužívime sa. Základný tábor začínajú opúšťať prví ľudia. Odchádzajú šoféri, aby pripravili auto na spätnú cestu. Odchádza vedúci expedície, aby v Káthmándú vybavil záležitosti okolo výpravy. Na tejto expedícii choroby zmohli neobvyklé množstvo ľudí a je potrebné dopraviť ich do civilizácie a zveriť do rúk lekárom. Nakoniec pod mohutnou 4000m vysokou stenou zostáva 9 ľudí, aby sa pokúsili ešte raz zaútočiť. Skontrolovali sme stav zásob a je nám jasné, že na viac útokov nebude plynu. Snažením všetkých členov expedície sme sa dostali do výšky 7900 m, odkiaľ nás vytlačil zvrät počasia.

18. 10. štyria odchádzame do prvého tábora. Stany opäť ľahli pod vrstvou nového snehu. Po hodine úsilia sa nám podarí zaliezť do úkrytov. Večer vzniká diskusia o ďalšom postupe. Jindra a Honzo ďalší deň postupujú do tretieho tábora, ja a Jaryk do druhého. Jedničku obsadzuje štvorica Joska, Alena, Bob a Jirka. V základnom tábore zostáva Riša, ktorého úlohou je udržiavať rádiové spojenie medzi jednotlivými tábormi. 20. 10. sa pohyb v stene zrýchlil. Večer však nastáva ďalší zvrät počasia vo forme silnej víchrice. Fúka zo severu. Honzo a Jindra, ktorí dosiahli piaty

ZÁPADNÁ STENA DHAULÁGIRÍ S VYZNAČENOU TRASOU VÝSTUPU • SNIMKA • JIŘÍ NOVÁK

NEUSTÁLA HROZBA NAD NAŠIMI HLAVAMI • SNÍMKA • KAREL JAKEŠ

tábor v sedle, horko-ťažko udržali stan. Nad ráno 21. 10. víchrica ešte zosilnela. V stene jej účinok nebol až taký silný, ale aj tak bol sneh do výšky 7500 m pokrytý chumáčmi trávy doviatej snád' až z Tibetu. Základný tábor víchrica zrovnala so zemou. Dvojica lezcov bola prinútená opustiť piaty tábor. Jindra sa rozhodol, že sa vzdá ďalšieho útoku a zostúpi do základného tábora. Honzo chce deň odpočívať a ísť znova hore.

• Úspech a tragédia

Ráno 22. 10. je prekvapením. Prináša deň ako vystrihnutý z magazínu. Cítíme, že nám hora dáva poslednú šancu. Je úplné bezvetrie. V trojici stúpame do sedla. Cestou filmujem a fotím. Chlapci zrýchľujú tempo. Prejdú V. táborom skôr, snažia sa využiť bezvetrie na hrebeni. Vliezame v päťke do stanu a pripravujem si teplú limonádu. Po pol hodine pokračujem ďalej po fixoch. Na konci fixu, vo výške 7900 m spoločne kopeme snehovú jaskyňu na prenocovanie. Už sa začína stmievať, keď končíme prácu. Vliezame do úkrytu a začína procedúra varenia. Teplé pitie nám urobí dobre a tak sa do spacákov vsunieme viac-menej spokojní. Otvor do jaskyne upchávame batohmi a snažíme sa trochu pospať. Honzovi sa to vôbec nedarí, pretože ho veľmi bolia zuby. V noci niekoľkokrát varíme tekutiny.

Konečne prichádza prvý ranný svit. Rozhrýziem kúsok čokolády a zapijem ho teplým čajom. Chystať si zložitejšie jedlo nemám chuť. Odchádzam z jaskyne prvý, chlapci ma nasledujú asi po hodine. Oproti včerašiemu dňu sa mi stúpa oveľa lepšie. Sneh je ubitý víchricou, len miestami sa prelamuje. Pomaly sa dostávam na koniec severozápadného hrebeňa k výraznej skalnej veži. Tu ma dobieha Honzo a Jaryk. Doposiaľ sme postupovali severnou stenou a boli sme krytí pred silným západným vetrom. Teraz sa musíme zmieriť s tým, že silným poryvom vetra neujdeme. Honzo, trápený bolesťami zubov, netrepežlivo vyráža k vrcholu. Jaryk a ja stúpame každý svojím tempom a ukrájame posledné metre z vrcholového plató. Predo mnou sa už rysuje vrchol, keď

stretávam vracajúceho sa Honzu. Pýtam sa ho, či sa nechce vrátiť, aby sme sa mohli spoločne odľahčiť. Vietor je však surový a bolenie zubov veľké, tak len netrepežlivo mávne rukou. Chce ešte dnes zostúpiť do IV. tábora, kde je lekár. Rozlúčili sme sa kamarátskym štučancom, ktorý mal byť povzbudením k víťazstvu a priánim šťastného návratu. Ešte niekoľko krokov a už niet kam stúpať. Som na vrchole.

Prvým pocitom je úľava. Úľava nad tým, že je konečne završené úsilie šesťdesiatdenného pobytu pod veľkou stenou. Až potom vnímam krásnu panorámu himalájskych štítov, začínajúcu na východe masívom Annapurny, hnedými tibetskými náhornými plošinami a končiacu na západe siluetou Nandádeví. Tých tridsať minút strávených na vrchole stálo za ten pohľad. Ale teraz už rýchle dolu, skryť sa pred nemilosrdným vetrom.

Jaryk je pri zostupe rýchlejší, keď prichádzam k jaskyni, varí si čaj. Berieme si odložené veci a pri tom zisťujeme, že Honzo si tu nechal úväzok. V jaskyni sa dlhšie nezdržujeme a pokračujeme dole. V piatom tábore sa nezastavujem. O 17.30 hod. rozhrňujem vchod do stanu v štvrtom tábore. Vidím Boba a Jirku. Očami hľadám Honzu. Keď sa ma chlapci pýtajú, kde mám ostatných, začína mi horknúť v ústach a úna sa stáva neznesiteľnou. Musím si sadnúť. Pri ich otázke som si uvedomil, že Honzo do štvorky nedorazil. Snažím sa nepripúšťať si zlé myšlienky. O 18. hod. sa situácia stáva vážnou. Zo sedla sa ozýva Jaryk. Je znepokojený, pretože v piatom tábore našiel všetky Honzove

veci, odložené pred výstupom na vrchol. Je medzi nimi aj kvalitný a drahý fotoaparát. Aj keby Honzo pri zostupe odľahčoval, nevzdal by sa tak kvalitnej a vzácnej veci. Ale ešte nechceme veriť a všetci sa úporne držíme myšlienky, že obišiel štvrtý tábor a zostúpil v jednom ťahu nižšie.

Nádej trvá len dovtedy, kým sa vysielacskou nespojíme s nižšími tábormi. Honzo nie je ani tam. Sme nútení konštatovať, že sa pri zostupe z vrcholu zrútil a muselo sa to stať ešte nad snehovou jaskyňou. Prichádza do úvahy len jeden úsek hrebeňa, a to asi 100 m nad jaskyňou, kde je hrebeň situovaný do západnej steny. Tam videl Jaryk pri zostupovaní divné ryhy v snehu. A chlapci nad IV. táborom našli Honzove rukavice. Pri zostupe pátrame po celej trase, ale naše úsilie je marné. Po Honzovi sme ďalšie stopy nenašli.

Onedlho likvidujeme základný tábor a odchádzame. Dávam si otázku: Kto zvíťazil? Kto bol silnejší? Na Dhaulágirí po nás zostáva nová, náročná cesta v štvorkiletrovej stene, ale aj malá tabuľka s nápisom † Jan Šimon, 23. 10. 1984, západná stena Dhaulágirí.

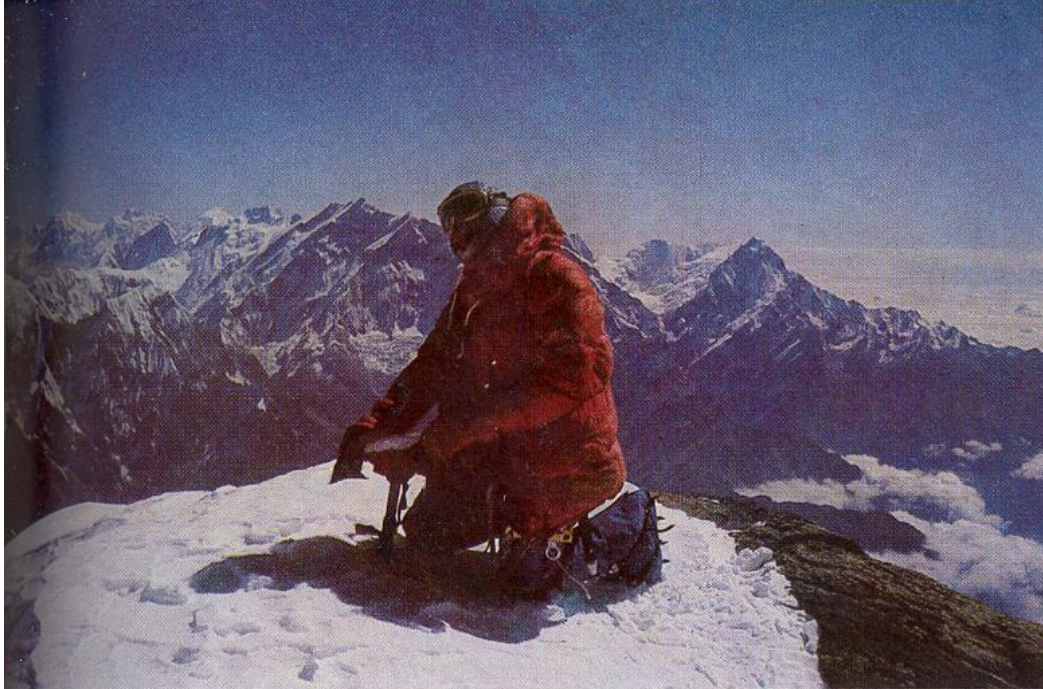
JEDNO Z ŤAŽKÝCH MIEST MEDZI DRUHÝM A TRETÍM TÁBOROM • SNÍMKA • KAREL JAKEŠ

KARNEVAL NA LYŽIACH

Záver fašiangov už tradične patrí plasmu a karnevalom. Vo Vysokých Tatrách mal tejto zimy azda najväčšiu návštevnosť čo do počtu masiek aj divákov karneval na lyžiach – 20. ročník Grand prix. Tieto medzinárodné lyžiarske pretekky pre pracovníkov cestovného ruchu pripravil podnik Interhotel Tatry. Na štarte slalomu z Hrebienka do Starého Smokovca sa zišlo do 150 súťažiacich

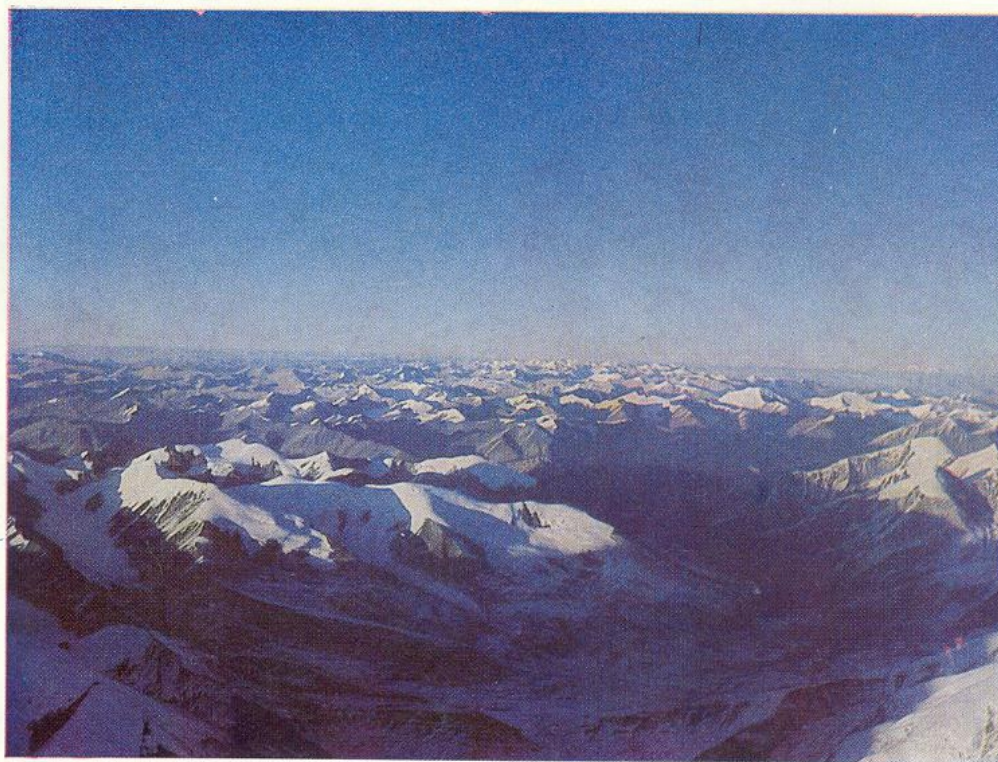
v netradičnom oblečení. Svoje sily si tu na lyžiach merali čašníci, kuchári, ale aj ďalší pracovníci zariadení cestovného ruchu z ČSSR, Poľska, Maďarska a NSR, pričom porota nehodnotila len športové výsledky, ale predovšetkým schopnosť súťažiacich pobaviť vtipnou maskou, ktorá vystihuje ich profesiu.

Z. S.

NA VRCHOLE DHAU-
LÁGIRÍ (8167 M), V PO-
ZADÍ MASÍV ANNAPUR-
NY

POHĽAD Z VRCHOLU
DHAULÁGIRÍ NA TIBET-
SKÚ NÁHORNÚ PLOŠI-
NU

LEZENIE MEDZI II. A III.
TÁBOROM • SNÍMKY •
KAREL JAKEŠ